

Deltaprogramma | IJsselmeergebied

Deltabeslissing IJsselmeergebied

Het IJsselmeergebied is het belangrijkste zoetwaterreservoir voor het gebied ten noorden van de lijn Amsterdam-Zwolle. De beschikbare voorraad hangt samen met het peil in de meren. Het peil is ook bepalend voor de waterveiligheid rond de meren. De Deltabeslissing IJsselmeergebied laat zien wat we gaan doen om de veiligheid en de zoetwatervoorziening op orde te houden.

De zeespiegel stijgt. Hierdoor kunnen we in de toekomst niet altijd voldoende overtollig water uit het IJsselmeer in de Waddenzee spuien. We ondervangen dit door pompen in de Afsluitdijk bij te plaatsen om zo toch voldoende water te kunnen afvoeren. Het gemiddeld winterpeil houden we op deze manier tot 2050 ongeveer gelijk aan wat het nu is. Dit doen we onder het motto 'spuien als het kan, pompen als het moet'. In de zomerperiode kunnen we meer water in het meer vasthouden.

De huidige inrichting van het IJsselmeergebied en het huidige peilbeheer zijn nauw verbonden. Elke fluctuatie in het peil heeft direct invloed op een of meerdere gebruikers. Omdat zeer natte en droge periodes steeds vaker voorkomen, stellen we een flexibeler beheer van het waterpeil voor met een bijpassende inrichting van de randen van het gebied.

Een samenhangende aanpak – tot slot – van het water in de meren, van de regionale watersystemen en van besparing bij gebruikers kan tot na 2050 zorgen voor een zoetwater-voorraad, die ook in droge perioden in de watervraag kan voorzien.

Deze drie samenhangende keuzes vormen de kern van de deltabeslissing IJsselmeergebied. De keuzes zijn mede afhankelijk van de deltabeslissingen over de waterveiligheid, de zoetwaterstrategie en over ruimtelijke adaptatie.

Afvoer bij Afsluitdijk

Rijkswaterstaat spuit overtollig water uit het IJsselmeer naar de Waddenzee. Dit gebeurt bij eb, omdat het peil in de Waddenzee dan lager staat dan in het IJsselmeer. De stijgende zeespiegel maakt het spuien echter steeds moeilijker. We kunnen dit in principe op twee manieren ondervangen. We kunnen het gemiddeld winterpeil in het IJsselmeergebied geleidelijk laten meestijgen met de zeespiegel en dan blijven spuien. Of we kunnen het gemiddeld winterpeil min of meer op het huidige niveau handhaven en dan moeten we – naast de spuien – pompen inzetten om ook als het water in de Waddenzee hoger staat dan het IJsselmeer, water kwijt te raken.

Het Deltaprogramma stelt voor het gemiddeld winterpeil tot 2050 niet te laten meestijgen met de zeespiegel. Deze optie is veruit de goedkoopste, onder meer omdat hierbij geen extra veiligheidsopgave in het gebied ontstaat. De installatie van pompen is onderdeel van het project Afsluitdijk; in 2021 zijn de eerste pompen gereed. Afhankelijk van het tempo van de verdere zeespiegelstijging worden de komende decennia extra pompen bijgeplaatst. Hiermee is het gemiddeld winterpeil tot 2050 op ongeveer het huidige niveau te handhaven. Na 2050 stijgt het peil hooguit beperkt mee met de zeespiegel, en alleen als dit kosten-effectief blijkt en als dit past de huidige ruimtelijke, economische en ecologische waarden van het IJsselmeergebied.

Flexibel peilbeheer

De huidige streefpeilen zijn steeds moeilijker te handhaven. Om in droge perioden voldoende water te kunnen leveren en om pieksituaties in de waterafvoer goed te kunnen opvangen, is meer flexibiliteit in de peilen nodig. Ook moeten we de buitendijkse gebieden geschikt maken voor omgang met veel verschillende peilen. Daarbij komen een groeiende waterbehoefte en de mogelijkheid om met pompen water af te voeren naar de Waddenzee. Met dit alles in gedachten stelt het Deltaprogramma een flexibeler beheer van het waterpeil voor met een bijpassende inrichting van de randen van het gebied. De waterbeheerder (Rijkswaterstaat) kan het peilbeheer daarmee beter afstemmen op de meteorologische omstandigheden, de behoefte aan zoetwater en de belangen van diverse functies, zoals natuur en recreatie. Uitgangspunt voor flexibel peilbeheer is dat het gemiddeld winterpeil onveranderd blijft en dat in het zomerseizoen de beschikbare buffervoorraad zoetwater in het IJsselmeergebied wordt vergroot.

Zoetwaterstrategie

We kunnen op deze manier ook een zoetwatervoorraad vormen, die tot na 2050 in droge perioden in de watervraag kan voorzien. Dat doen we door de voorraad in het IJsselmeergebied vast te houden en te werken aan aanpassingen in het regionaal watersysteem en besparing bij de gebruikers. Zo kunnen we stapsgewijs inspelen op de ontwikkelingen die plaatsvinden.

Afhankelijk van de klimaatontwikkelingen kan na 2050 ook de optie in beeld komen om bij laag water meer water over de IJssel naar het gebied te laten stromen. Daarmee kunnen we de zoetwatervoorraad op peil houden. Een andere optie is om meer schade door watertekort te accepteren. Grote toekomstige peilstijgingen als antwoord op de opgaven voor de zoetwatervoorziening zijn zo niet nodig.

Deltaprogramma

Het Deltaprogramma is een nationaal programma. Rijksoverheid, provincies, gemeenten en waterschappen werken hierin samen met inbreng van de maatschappelijke organisaties en het bedrijfsleven. Het doel is om Nederland ook voor de volgende generaties te beschermen tegen hoogwater en te zorgen voor voldoende zoetwater.

De deltacommissaris bevordert de totstandkoming en de uitvoering van het Deltaprogramma. Hij doet jaarlijks een voorstel voor het Deltaprogramma aan de Ministers van IenM en EZ. Dit voorstel bevat maatregelen en voorzieningen ter beperking van overstromingen en waterschaarste. Het Deltaprogramma wordt ieder jaar op Prinsjesdag aan de Staten-Generaal aangeboden.

Het Deltaprogramma kent negen deelprogramma's:

- Veiligheid
- Zoetwater
- Nieuwbouw en Herstructurering
- Rijnmond-Drechtsteden
- Zuidwestelijke Delta
- IJsselmeergebied
- Rivieren
- Kust
- Waddengebied

www.rijksoverheid.nl/deltaprogramma
www.deltacommissaris.nl

Dit is een uitgave van:

Ministerie van Infrastructuur en Milieu

Ministerie van Economische Zaken

September 2014